

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: 296 153 222
fax: 296 153 264

Zápis ze schůzky pracovní skupiny „Úmrtí spojená s užíváním nelegálních drog“

28. dubna 2003, 10:00, Vladislavova 4, místnost 410

1 Přítomni

Doc. Ing. Marie Balíková, CSc. (I. LF UK)
Mgr. Jana Brožová (ÚZIS)
Ing. Hana Vaněrková (IPVZ, FN Bulovka)
RNDr. Kateřina Zedníková (LF UP)
Doc. MUDr. Přemysl Klír, CSc. (předseda SSLST ČLS JEP, FN Bulovka)
MUDr. Viktor Mravčík (NMS CZ)
npor. Jaroslav Šejvl (NPDC PČR)
MUDr. František Vorel, CSc. (místopředseda SSLST ČLS JEP, Nemocnice ČB)
MUDr., Tomáš Zábranský, Ph.D. (NMS CZ, LF UP)

Skupina se tedy sešla v plném počtu. Jednání řídil dr. Zábranský, který rovněž zodpovídá za správnost zápisu.

2 Program a jednání

2.1 Zpráva o výsledku Rozmaričových dní ve vztahu k práci skupiny

RNDr. Zedníková seznámila přítomné s krátkým shrnutím jednání na Rozmaričových dnech. Konference se zúčastnilo celkem 130 účastníků – soudních lékařů, toxikologů, laborantů, policistů atd. Bylo předneseno 16 příspěvků z oboru soudního lékařství a 13 příspěvků z oboru forenzní toxikologie. Kromě 2 kasuistik (FN Bulovka) nebyl přednesen žádný příspěvek, který by se bezprostředně dotýkal náplně práce Pracovní skupiny „Úmrtí spojená s užíváním nelegálních drog“ (dále jen PS). Upgrade programu „Soudní“ nebyl řešen formou oficiálního příspěvku/prezentace, ale spíše v kuloárních jednáních. Připomínky pro zadání upgrade přislíbili do konce měsíce dubna prim. MUDr. Fialka (Ústí nad Labem); programátoři jsou připraveni k práci na upgrade okamžitě po podpisu objednávky. Tu elektronickou poštou během druhého květnového týdne vyspecifikuje dr. Zábranský s dr. Vorem; výsledný tvar rozešle k závěrečným připomínkám doc. Klírovi a dr. Mravčíkovi.

2.2 Postup a kalendář upgrade software "Soudní" (dr. Vorel)

Databáze „Soudní“ a obslužný software není implementován na žádném z pražských pracovišť s výjimkou FN Bulovka, kde ale není plněn daty; požadavek ing. Zikmunda na webovém rozhraní / nadstavbu nad aplikací MS Access se jeví jako nerealizovatelný.

Všechna mimopražská pracoviště zavedla databázi i SW; stávající problémy:

- Plzeň plní pitvy, ale nikoliv toxikologii; slíbila nicméně doposlat postrádaná data¹

¹ Dorazila odpoledne 28. dubna (pozn. TZ)

- Ostrava plní a posílá toxikologii, ale nikoliv pitvy; vzhledem k faktu, že tato data plní do preexistující databáze, jsou ochotni připravit rozhraní a data odevzdávat v požadovaném formátu; rozhraní během druhého květnového týdne definuje dr. Zábranský ve spolupráci s dr. Vorlem
- Hradec Králové plní obě součásti databáze, data ale neumí odeslat – dr. Vorel se pokusí vyřešit po telefonu do konce týdne, pokud bude nutno, navštíví během května pracoviště osobně

Dr. Vorel navrhuje osobní návštěvu dr. Mravčíka a Zábranského u ředitelů pražských pracovišť v zájmu zapojení příslušných pracovišť do automatizovaného systému sběru dat. **Návrh byl přijat.**

2.3 Stav sběru dat "Soudní" za rok 2002 a návrh dalšího postupu (dr. Zábranský)

K 28. dubnu 2003 dorazila v rámci automatizovaného systému sběru dat „Mortalita“ data ze všech mimopražských pracovišť; naopak ze všech pražských pracovišť data chybí.

Dr. Zábranský navrhuje počkat do konce týdne (2. května) na případnou odezvu na dopis ředitelům nemocnic a ta z pražských oddělení, která nebudou s to data dodat v požadovaném (elektronickém) formátu pro další analýzu v SPSS, obeslat podrobným standardizovaným dotazníkem z minulého roku, dotazníkem pro doplnění údajů pilotní části studie „Fatální dopravní nehody a drogy“ a doprovodným dopisem, kontrastovaným předsedou odborné společnosti, doc. Klírem. Paralelně k dotazníkové části proběhne zpracování údajů v elektronické podobě a výsledky budou pro validizaci odeslány jednotlivým (mimopražským) oddělením soudního lékařství a toxikologie. **Návrh byl přijat.**

2.4 Informace z jednání Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, připomínky resortů k výstupům skupiny v rámci Phare TP (dr. Mravčík)

Dr. Mravčík seznámil PS s výstupy projektu Phare Twinning Project „Strengthening National Drug Policy,“ které souvisí s prací PS, a se stavem připomínkového řízení k materiálu, určenému pro projednání vládou.

PS vyjádřila s formulací závěrů spokojenost a **navrhla** do závěru o poskytování dat jedno doplnění, které by zasahovalo i nemocnice, financované VÚSC, a jednu formální opravu. **Oba návrhy byly přijaty.**

2.5 Stanovisko Pracovní skupiny k údajům a interpretacím o drogové mortalitě ve Výroční zprávě hygienické stanice hl. m. Prahy 2002 a k inkompatibilitě sběru dat o drogové mortalitě ze zdravotnických a policejních zdrojů

2.5.1 Výroční zpráva HS hl. m. Prahy

Na návrh ing. Vaněrkové byla prodiskutována kapitola „Intoxikace drogami (včetně následných úmrtí)“ z „Výroční zprávy národního koordinátora drogové epidemiologie a primární prevence ČR, Hygienické stanice hl. m. Prahy, Centrálního pracoviště drogové epidemiologie“ (dále jen „Zpráva“), str. 102-107.

Pracovní skupina jednoznačně konstatuje, že

- se nezakládá na pravdě informace, vyplývající z prvního odstavce str. 103, totiž že oddělení soudních lékařství neposkytují údaje o úmrtích následkem užití drogy
- hlásný systém byl založen Pracovní skupinou na počátku roku 1999 a pokrývá území celé České republiky s platností od roku 1998. Od této doby existuje kontinuální a celoplošný sběr těchto dat, garantovaný právě Pracovní skupinou Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti „Úmrtí spojená s užíváním nelegálních drog“ (dříve Pracovní skupina Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky), jenž je vysoce hodnocen EMCDDA nejen v kontextu kandidátských zemí, ale i v kontextu členských států

- za sběr dat o drogové mortalitě je na celostátní úrovni odpovědné NMS za podpory Odborné společnosti soudního lékařství a toxikologie ČLS JEP

Skupina dále konstatuje, že sentinelově sbíraná data, jak jsou předkládána ve Zprávě, neumožňují interpretace, které jsou v příslušné kapitole obsažena. Poznatky o drogových úmrtích předkládané v této Zprávě a jejich předchozích ročnících neodrážejí stav problematiky v republice a to dokonce ani co do identifikovaných trendů.

Skupina doporučuje HS hl. m. Prahy pro data o drogové mortalitě přebírat výstupy Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti, jejichž kvalitu garantuje a na jejichž sběru se aktivně podílí, a v případných příštích interpretacích dat o intoxikacích brát ohled na omezení, jež takto sbíraná data obsahují.

Bylo jednomyslně rozhodnuto zápis z dnešního jednání zaslat na vědomí Národnímu koordinátorovi drogové epidemiologie a primární prevence ČR, MUDr. V. Polaneckému, a vedoucímu CPDE prof. J. Šejdovi, a to spolu s přílohou ve formě stručného zpracování dat o úmrtích v důsledku předávkování OPL na území ČR v letech 1998-2001 (tj. trendový graf 1998-2001 a graf fatálních předávkování za rok 2001).

2.5.2 Data o mortalitě z policejních zdrojů

Por. Šejvl rámcově seznámil PS se stavem sběru dat a vyšetřovací praxí Policie ČR při prošetřování suspektně drogových úmrtí. Upozornil na problém se zvýšením znalečného a nenavýšením rozpočtu PČR a **navrhl přizvat** na příští jednání ředitele NPDC jako velitele jednotky, pověřené metodickým vedením drogové problematiky v rámci Policie ČR, a příslušného náměstka Policejního prezidia. Námětem takového jednání by byla především novelizace závazného pokynu Policejního prezidenta č. 64. **Návrh byl přijat.**

Skupina považuje zlepšení sběru dat o úmrtích v souvislosti s drogami za vysoce žádoucí v zájmu

- možnosti vzájemné kontroly dat ze dvou zdrojů – policejního (operativního) a epidemiologického (NMS)
- rozšíření sběru dat z „úmrtí na předávkování“ na další tři kategorie, doporučované EMCDDA

Dr. Vorel navrhuje doporučit výborem Odborné společnosti soudních lékařů a toxikologů změnu formulace v pitevních protokolech soudních pitev na „nelze vyloučit cizí zavinění“ (namísto „pitva neprokázala cizí zavinění“) všude tam, kde to je vhodné. Tato otázka **bude projednána na příští schůzce za přítomnosti vysokých policejních důstojníků.**

V souvislosti s interpretační rozdílností „úmrtí za přítomnosti drog“ a „úmrtí v důsledku předávkování drogami,“ obsažené v některých policejních výstupech, upozorňuje dr. Zábranský na jasnou **definici EMCDDA**, kterou je nutno považovat za závaznou, a navrhuje do připravovaného manuálu (viz různé) zařadit krátký metodický článek o interpretaci dat o mortalitě a doporučený postup Policie ČR.

2.6 Diskuse a různé

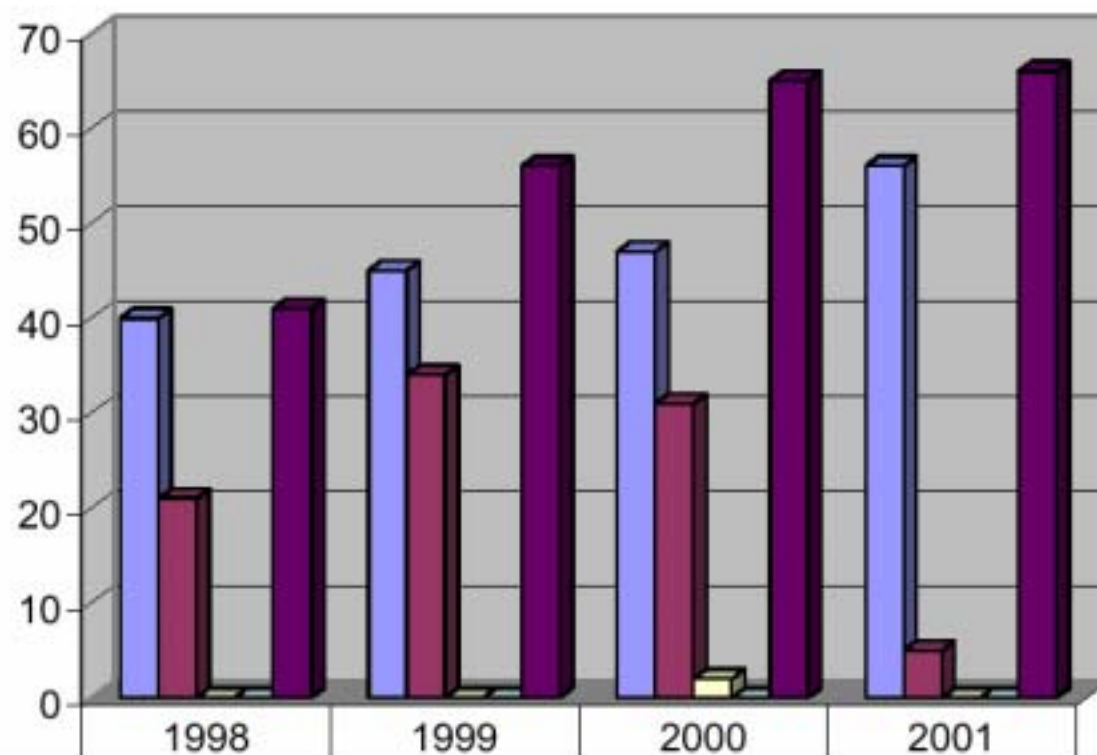
- Dr. Zábranský upozorňuje na květnové spuštění webu Národního monitorovacího střediska a na založení zvláštního oddílu, věnovanému sběru dat o drogové mortalitě (jako jednomu z 5 klíčových indikátorů EMCDDA) a o pracovní skupině spolu se skutečností, že na této straně budou zveřejňovány zápisy a programy jednání pracovní skupiny. V současnosti probíhá testování webu, před oficiálním spuštěním budou členové pracovní skupiny upozorněni zvláštním mailem na příslušnou adresu.
- Dr. Vorel informuje o schůzce Krajské protidrogové komise Českobudějovického kraje a navrhuje zahrnout do krajských protidrogových strategií i sběr dat o mortalitě na krajské úrovni; dr. Mravčík prozkoumá možnost relevantního metodického pokynu cestou krajských PD koordinátorů

- Dr. Zábranský navrhuje při příležitosti spuštění upgrade SW „Mortalita“ vydání metodické publikace, zahrnující
  - o Popis sběrného systému dat o drogových úmrtích
  - o Doporučený metodický postup Policie ČR při úmrtí z neznámých příčin s ohledem na drogovou problematiku
  - o Minimální standard soudní pitvy při podezření na „drogové úmrtí“
  - o Minimální standardy toxikologických vyšetření
  - o Manuál software „Mortalita“
  - o Manuál interpretace dat o mortalitě a jejich vztahu k ostatním klíčovým indikátorům
- doc. Balíková informuje o poznatcích, které získala při oponentuře grantového řízení na MV ve vztahu k výskytu drog za volantem a při dopravních nehodách, a o výsledcích studie na užívání drog řidiči v SRN; dr. Vorel slibuje pro Výroční zprávu NMS o stavu ve věcech drog v r. 2002 zpracovat statistiku o vyšetřeních řidičů při dopravních nehodách, kdy se působnosti českobudějovického oddělení provádějí v nepřerušené řadě již téměř 5 let obligatorní testy na drogy z krve; další diskuse byla věnována právě fenoménu drog za volantem

3 Úkoly

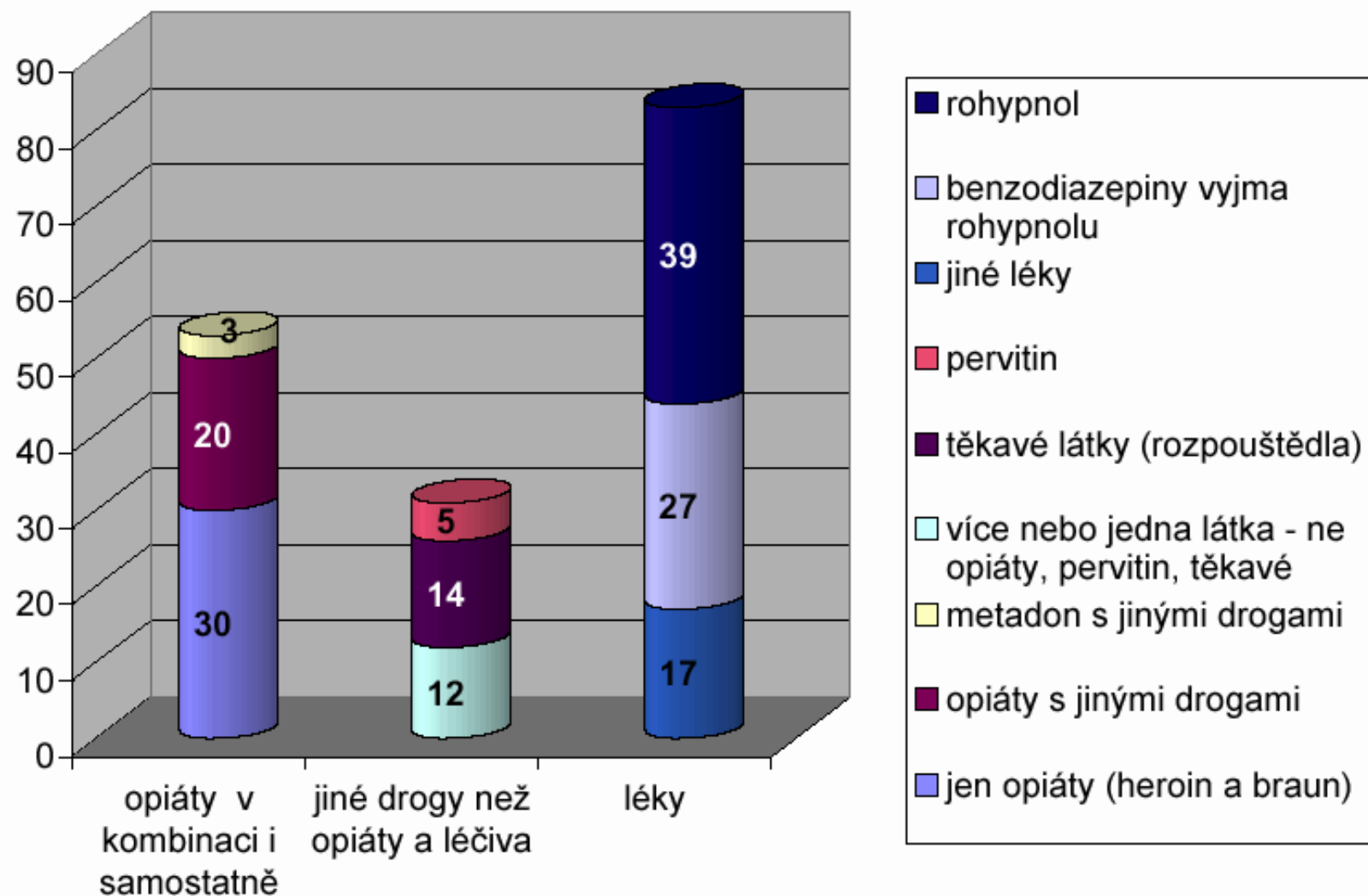
- **Dr. Zábranský**
  - o Specifikace objednávky pro upgrade SW „Mortalita“ – do 16. května spolu s dr. Vorlem
  - o Rozeslání standard. dotazníku „předávkování drogami“ pracovištím, která nedodala data kompletně v elektronickém formátu – do 9. května
  - o Zaslání opřipomínkovaného zápisu na vědomí prof. Šejdovi a dr. Polaneckému – do 12. května
- **Dr. Mravčík**
  - o zorganizuje a spolu s dr. Zábranským uskuteční do příští schůzky návštěvy pražských pracovišť OSLT
  - o prozkoumá možnost sběru dat o mortalitě na krajské úrovni – do příští schůzky
- **Dr. Vorel**
  - o Zasílání dat z Hradce Králové – do 2. května, příp. (bude-li nutná osobní přítomnost) do 16. května
  - o Specifikace objednávky pro upgrade SW „Mortalita“ – do 16. května spolu s dr. Zábranským
- **Por. Šejvl**
  - o Seznámení řed. Komorouse se stavem projednávané problematiky, identifikace kompetentního důstojníka Policejního prezidia – do 16. května
- **VŠICHNI**
  - o NÁVRHY A PODNĚTY k obsahu metodické publikace tak, aby po nutné diskusi bylo během příští schůzky již možno zadat články a naplánovat časový harmonogram – do příští schůzky

Příští schůzka byla dohodnuta na úterý 10. června 2003 od 9:30 v budově Úřadu vlády ve Vladislavově ulici 4.

	1998	1999	2000	2001
opioidy	40	45	47	56
amfetaminy (pervitin)	21	34	31	5
halucinogeny	0	0	2	0
konopné látky	0	0	0	0
benzodiazepiny	41	56	65	66

Obrázek 1: Fatální předávkování OPL v ČR 1998-2001; těkavé látky nejsou zahrnuty

Obrázek 2: Fatální předávkování OPL v ČR 2001